

PART IV

APOLOGIA ARISTIDIS

VT APVD HISTORIAM BARLAAM ET JOSAPHAT CONSERVATVR.

¶ I. Ἐγὼ, βασιλεῦ, προνοίᾳ θεοῦ ἥλθον εἰς τὸν κόσμον καὶ 239 θεωρήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ἥλιον τε καὶ σελήνην καὶ τὰ λοιπὰ, ἐθαύμασα τὴν διακόσμησιν τούτων. ἴδων δὲ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα, ὅτι κατὰ ἀνάγκην κινεῖται, συνῆκα τὸν κινοῦντα καὶ διακρατοῦντα εἶναι θεόν πᾶν 5 γάρ τὸ κινοῦν ἵσχυρότερον τοῦ κινουμένου, καὶ τὸ διακρατοῦν ἵσχυρότερον τοῦ διακρατουμένου ἐστίν. αὐτὸν οὖν λέγω εἶναι θεὸν τὸν συστησάμενον τὰ πάντα καὶ διακρατοῦντα, ἄναρχον καὶ ἀδιον, ἀθάνατον καὶ ἀπροσδεῆ, ἀνώτερον πάντων τῶν παθῶν καὶ ἑλαττωμάτων, ὄργης τε καὶ λήθης καὶ ἀγνοίας καὶ τῶν ιολοιπῶν. δι' αὐτοῦ δὲ τὰ πάντα συνέστηκεν. οὐ χρήζει θυσίας καὶ σπουδῆς, οὐδέ τινος πάντων τῶν φαινομένων πάντες δὲ αὐτοῦ χρήζουσι.

¶ II. Τούτων οὕτως εἰρημένων περὶ θεοῦ, καθὼς ἐμὲ ἔχώρησε περὶ αὐτοῦ λέγειν, ἔλθωμεν καὶ ἐπὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅπως 15 ἴδωμεν τίνες αὐτῶν μετέχουσι τῆς ἀληθείας καὶ τίνες τῆς 240 πλάνης. φανερὸν γάρ ἐστιν ἡμῖν, ὃ βασιλεῦ, ὅτι τρία γένη εἰσὶν ἀνθρώπων ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ· ὁν εἰσὶν οἱ τῶν παρ' ὑμῖν λεγομένων θεῶν προσκυνηταὶ, καὶ Ἰουδαῖοι, καὶ χριστιανοί· αὐτοὶ δὲ πάλιν οἱ τοὺς πολλοὺς σεβόμενοι θεοὺς εἰς τρία 20 διαιροῦνται γένη, Χαλδαίους τε καὶ Ἑλληνας καὶ Αἰγυπτίους·

2 καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν] MP; καὶ γῆν καὶ Bois; γῆν καὶ W; sed cf. p. 101,
1. 8 ἥλιον τε] P Bois; ἥλιον MW 5 κινεῖται] κινοῦνται M 6 ἵσχυ-
ρότερον M (et 1. 7) 7, 8 θεὸν εἶναι M 11 θυσιῶν M 12 σπουδῆς] Bois;
libamine lat; σπουδᾶς PW; σπουδῶν M om. τινος MP Bois; sed aliquo
lat 15 ἐπὶ] περὶ W 18 ἀνθρώπων] P Bois syr; om. MW lat ὑμῖν]
ὑμῶν P Bois 21 διαιροῦνται P

οὗτοι γὰρ γεγόνασιν ἀρχηγοὶ καὶ διδάσκαλοι τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι τῆς τῶν πολυωνύμων θεῶν λατρείας καὶ προσκυνήσεως.

III. "Ιδωμεν οὖν τίνες τούτων μετέχουσι τῆς ἀληθείας καὶ τίνες τῆς πλάνης.

Οἱ μὲν γὰρ Χαλδαῖοι, μὴ εἰδότες θεὸν, ἐπλανήθησαν ὅπίσω τῶν στοιχείων, καὶ ἥρξαντο σέβεσθαι τὴν κτίσιν παρὰ τὸν κτίσαντα αὐτούς· ὃν καὶ μορφώματά τινα ποιήσαντες ὡνόμασαν ἐκτύπωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἥδιον τε καὶ σελήνης, καὶ τῶν λοιπῶν στοιχείων ἢ φωστήρων, καὶ τοις συγκλείσαντες ναοῖς προσκυνοῦσι θεοὺς καλοῦντες, οὓς καὶ τηροῦσιν ἀσφαλῶς ἵνα μὴ κλαπῶσιν ὑπὸ ληστῶν, καὶ οὐ συνῆκαν ὅτι πᾶν τὸ τηροῦν μεῖζον τοῦ τηρουμένου ἔστι, καὶ ὁ ποιῶν μείζων ἔστι τοῦ ποιουμένου. εἰ γὰρ ἀδυνατοῦσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν περὶ τῆς ἴδιας σωτηρίας, πῶς ἄλλοις σωτηρίᾳ χαρίσονται; πλάνην οὖν μεγάλην ἐπλανήθησαν οἱ Χαλδαῖοι, σεβόμενοι ἀγάλματα νεκρὰ καὶ ἀνωφελῆ. καὶ θαυμάζειν μοι ἐπέρχεται, ὡς βασιλεὺς, πῶς οἱ λεγόμενοι φιλόσοφοι αὐτῶν οὐδὲ ὄλως συνῆκαν ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα φθαρτά ἔστιν. εἰ δὲ τὰ στοιχεῖα φθαρτά ἔστι καὶ ὑποτασσόμενα κατὰ ἀνάγκην, πῶς εἰσὶ θεοί; εἰ δὲ τὰ στοιχεῖα οὐκ εἰσὶ θεοὶ, πῶς τὰ ἀγάλματα, ἂν γέγονεν εἰς τιμὴν αὐτῶν, θεοὶ ὑπάρχουσιν;

IV. "Ελθωμεν οὖν, ὡς βασιλεὺς, ἐπ' αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, ὅπως ἀποδείξωμεν περὶ αὐτῶν ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ, ἀλλὰ φθαρτὰ καὶ ἀλλοιούμενα, ἐκ τοῦ μὴ δύντος παραχθέντα προστάγματι τοῦ δύντως θεοῦ, ὃς ἔστιν ἀφθαρτός τε καὶ ἀναλλοίωτος καὶ ἀόρατος. αὐτὸς δὲ πάντα ὄρᾶ, καὶ καθὼς βούλεται ἄλλοιοι καὶ μεταβάλλει. τί οὖν λέγω περὶ τῶν στοιχείων;

Οἱ νομίζοντες τὸν οὐρανὸν εἶναι θεὸν πλανῶνται. ὄρῳμεν γὰρ αὐτὸν τρεπόμενον καὶ κατὰ ἀνάγκην κινούμενον, καὶ ἐκ πολλῶν συνεστῶτα διὸ καὶ κόσμος καλεῖται. κόσμος δὲ κατασκευή ἔστι τινὸς τεχνίτου τὸ κατασκευασθὲν δὲ ἀρχὴν καὶ

2 πολυωνύμων P 4 τίνες] + τῶν M 5 μὴ] οἱ μὴ Bois
6 om. τῶν M 7 κτίσαντα] + καὶ ποιήσαντα P 8 ἐκτύπωμα]
MPV_{omn}; *figuram lat*; ἐκτυπώματα W Bois καὶ (sec.)] ἢ MP 11 τηροῦσιν] συντηροῦντες M 14 om. *iδίας* P 14, 15 χαρίσωνται W* 18
om. καὶ M 18, 19 om. φθαρτά ἔστιν. εἰ δὲ τὰ στοιχεῖα W 18—20
om. φθαρτά ἔστιν. εἰ—θεοί; εἰ δὲ τὰ στοιχεῖα P 24 ἄλλοιούμενα] ἀπολύμενα W 25 δύντως] δύντως W* 25 δύντως] δύντως PW² 26 ὄρῶν P
30 om. καὶ PW lat

τέλος ἔχει. κινεῖται δὲ ὁ οὐρανὸς κατὰ ἀνάγκην σὺν τοῖς αὐτοῦ φωστῆρσι τὰ γὰρ ἀστρα τάξει καὶ διαστήματι φερόμενα ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον, οἱ μὲν δύνουσιν, οἱ δὲ ἀνατέλλουσι, καὶ κατὰ καιροὺς πορείαν ποιοῦνται τοῦ ἀποτελεῖν θέρη καὶ χειμῶνας, καθὰ ἐπιτέτακται αὐτοῖς παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ παραβαίνουσι 5 τοὺς ἰδίους ὄρους, κατὰ ἀπαραίτητον φύσεως ἀνάγκην, σὺν τῷ οὐρανῷ κόσμῳ. ὅθεν φανερόν ἐστι μὴ εἶναι τὸν οὐρανὸν θεὸν, ἀλλ᾽ ἔργον θεοῦ.

Οἱ δὲ νομίζοντες τὴν γῆν εἶναι θεὰν ἐπλανήθησαν. ὅρωμεν γὰρ αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὑβριζομένην καὶ κατακυριευομένην, οἱ σκαπτομένην καὶ φυρομένην καὶ ἄχρηστον γνομένην. ἐὰν γὰρ ὀπτηθῇ, γίνεται νεκρά· ἐκ γὰρ τοῦ ὀστράκου φύεται οὐδέν. ἔτι δὲ καὶ ἐὰν ἐπὶ πλέον βραχῆ, φθείρεται καὶ αὐτὴ καὶ οἱ καρποὶ 242 αὐτῆς. καταπατεῖται δὲ ὑπό τε ἀνθρώπων καὶ τῶν λοιπῶν ζώων, αἷμασι φονευομένων μιαίνεται, διορύσσεται, γεμίζεται 15 νεκρῶν, θήκῃ γίνεται σωμάτων. τούτων οὕτως ὄντων, οὐκ ἐνδέχεται τὴν γῆν εἶναι θεὰν, ἀλλ᾽ ἔργον θεοῦ εἰς χρῆσιν ἀνθρώπων.

V. Οἱ δὲ νομίζοντες τὸ ὄδωρ εἶναι θεὸν ἐπλανήθησαν. καὶ αὐτὸς γὰρ εἰς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων γέγονε, καὶ κατακυριεύεται ὑπ’ αὐτῶν, μιαίνεται καὶ φθείρεται, καὶ ἀλλοιοῦται ἐψόμενον 20 καὶ ἀλλασσόμενον χρώμασι, καὶ ὑπὸ τοῦ κρύους πηγνύμενον, καὶ αἷμασι μολυνόμενον, καὶ εἰς πάντων τῶν ἀκαθάρτων πλύσιν ἀγόμενον. διὸ ἀδύνατον τὸ ὄδωρ εἶναι θεὸν, ἀλλ᾽ ἔργον θεοῦ.

Οἱ δὲ νομίζοντες τὸ πῦρ εἶναι θεὸν πλαιώνται. τὸ γὰρ πῦρ ἐγένετο εἰς χρῆσιν ἀνθρώπων, καὶ κατακυριεύεται ὑπ’ 25 αὐτῶν, περιφερόμενον ἐκ τόπου εἰς τόπον εἰς ἐψησιν καὶ ὄπτησιν παντοδαπῶν κρεῶν, ἔτι δὲ καὶ νεκρῶν σωμάτων φθείρεται δὲ καὶ κατὰ πολλοὺς τρόπους, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων σβεννύμενον. διὸ οὐκ ἐνδέχεται τὸ πῦρ εἶναι θεὸν, ἀλλ᾽ ἔργον θεοῦ.

Οἱ δὲ νομίζοντες τὴν τῶν ἀνέμων πνοὴν εἶναι θεὰν πλαιώνται. 30

1 οὐρανὸς] + καὶ W αὐτοῦ] ἔαυτοῦ PW 3 δύνουσιν Bois ἀνατέλουσι MW 5 καθὰ] καθ' δ W 11 ομ. σκαπτομένην Bois (sed C habet) φυρομένην] Bois; φυρουμένην PW; φρουρουμένην CM 11, 12 ομ. γνομένην—ὅπτηθῇ P 12 ἐκ γὰρ] καθότι ἐκ W ομ. τοῦ P 15 ομ. γεμίζεται Bois (sed C habet) 16 νεκρωθήκη P 19 ομ. τῶν PW 20 ἐψόμενον MPW 22 ομ. καὶ αἷμασι μολυνόμενον Bois V₂₁ 22, 23 ομ. καὶ εἰς πάντων—ἀγόμενον M 24, 25 τὸ γὰρ πῦρ ἐγένετο εἰς χρῆσιν] καὶ αὐτὸς γὰρ εἰς χρῆσιν ἐγένετο Bois V₂₁ 25 χρῆσιν] χρίσιν M 28 ομ. καὶ W σβεννύμενον W

φανερὸν γάρ ἔστιν ὅτι δουλεύει ἐτέρῳ, καὶ χάριν τῶν ἀνθρώπων κατεσκεύασται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρὸς μεταγωγὴν πλοίων καὶ συγκομιδὰς τῶν σιτικῶν, καὶ εἰς λοιπὰς αὐτῶν χρείας¹ αὔξει τε καὶ λίγῃ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ. διὸ οὐ νενόμισται τὴν τῶν ²
5 ἀνέμων πνοὴν εἶναι θεὰν, ἀλλ' ἔργον θεοῦ.

VII. Οἱ δὲ νομίζοντες τὸν ἥλιον εἶναι θεὸν πλανῶνται. ὁρῶ-
μεν γάρ αὐτὸν κινούμενον κατὰ ἀνάγκην καὶ τρεπόμενον, καὶ
243 μεταβαίνοντα ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον, δύνοντα καὶ ἀνατέλλοντα,
τοῦ θερμαίνειν τὰ φυτὰ καὶ βλαστὰ εἰς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων,
10 ἔτι δὲ καὶ μερισμὸν ἔχοντα μετὰ τῶν λοιπῶν ἀστέρων, καὶ
ἔλαττονα δύτα τοῦ οὐρανοῦ πολὺ, καὶ ἐκλείποντα τοῦ φωτὸς,
καὶ μηδεμίαν αὐτοκράτειαν ἔχοντα. διὸ οὐ νενόμισται τὸν ἥλιον
εἶναι θεὸν, ἀλλ' ἔργον θεοῦ.

Οἱ δὲ νομίζοντες τὴν σελήνην εἶναι θεὰν πλανῶνται. ὁρῶμεν
15 γάρ αὐτὴν κινούμενην κατὰ ἀνάγκην καὶ τρεπομένην, καὶ μετα-
βαίνονταν ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον, δύνοντά τε καὶ ἀνατέλ-
λονταν εἰς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἔλαττονα οὖσαν τοῦ
ἥλιου, αὔξομένην τε καὶ μειούμενην, καὶ ἐκλείψεις ἔχουσαν.
διὸ οὐ νενόμισται τὴν σελήνην εἶναι θεὰν, ἀλλ' ἔργον θεοῦ.

20 VII. Οἱ δὲ νομίζοντες τὸν ἄνθρωπον εἶναι θεὸν πλανῶνται.
ὁρῶμεν γάρ αὐτὸν κινούμενον κατὰ ἀνάγκην, καὶ τρεφόμενον Δ
καὶ γηράσκοντα, καὶ μὴ θέλοντος αὐτοῦ. καὶ ποτὲ μὲν χαίρει,
ποτὲ δὲ λυπεῖται, δεόμενος βρώματος καὶ ποτοῦ καὶ ἐσθῆτος.
εἶναι δὲ αὐτὸν ὄργιλον καὶ ζηλωτὴν καὶ ἐπιθυμητὴν, καὶ
25 μεταμελόμενον, καὶ ἔλαττώματα πολλὰ ἔχοντα. φθείρεται δὲ
κατὰ πολλοὺς τρόπους, ὑπὸ στοιχείων καὶ ζώων, καὶ τοῦ
ἐπικειμένου αὐτῷ θανάτου. οὐκ ἐνδέχεται οὖν εἶναι τὸν ἄνθρωπον
θεὸν, ἀλλ' ἔργον θεοῦ.

Πλάνην οὖν μεγάλην ἐπλανήθησαν οἱ Χαλδαῖοι, ὅπίσω τῶν
30 ἐπιθυμημάτων αὐτῶν. σέβονται γὰρ τὰ φθαρτὰ στοιχεῖα καὶ
244 τὰ νεκρὰ ἀγάλματα, καὶ οὐκ αἰσθάνονται ταῦτα θεοποιούμενοι.

1 ἐτέρῳ] θεῷ C	3 συγκομηδᾶς M; <i>ventilationem</i> lat	σιτίων Bois
V _{71. 102} αἰξούμενην P	10 μερισμὸν] W; <i>divisionem</i> lat; μερισμὸν MP	
Bois 16, 17 ἀνατέλονταν M	17 χρῆσι] W; χρέαν MP Bois	18
αὔξουμένην MPW Bois	22 καὶ ποτὲ μὲν χαίρει] deficit C usque ad καὶ εἰσὶ ¹ παράνομοι p. 110, 1. 10	
24 ἐπιθυμητὴν M	23 βρώματος] βρωμάτων Bois; ἄρτου W; <i>cibo</i> lat	
ἔλαττώματα Bois	25 μετάμελον W; μεταβαλλόμενον P	πολλὰ
27 ὑποκειμένου W; <i>imminente</i> lat	30 ἐπιθυμιῶν P	

VIII. "Ελθωμεν οὖν ἐπὶ τὸς Ἑλληνας, ἵνα ἰδωμεν εἴ τι φρονοῦσι περὶ θεοῦ. οἱ οὖν Ἑλληνες σοφοὶ λέγοντες εἶναι ἐμωράνθησαν χεῖρον τῶν Χαλδαίων, παρεισάγοντες θεοὺς πολλοὺς γεγενῆσθαι, τοὺς μὲν ἄρρενας, τὰς δὲ θηλείας, παντοίων παθῶν καὶ παντοδαπῶν δημιουργοὺς ἀνομημάτων. [οὓς ἔκεινοι αὐτὸι [49] ἐξέθεντο μοιχοὺς εἶναι καὶ φονεῖς, ὁργίλους καὶ ζηλωτὰς καὶ θυμαντικοὺς, πατροκτόνους καὶ ἀδελφοκτόνους, κλέπτας καὶ ἄρπαγας, χωλοὺς καὶ κυλλοὺς, καὶ φαρμακοὺς, καὶ μαινομένους καὶ τούτων τινὰς μὲν τετελευτηκότας, τινὰς δὲ κεκεραυνωμένους καὶ δεδουλευκότας ἀνθρώποις, καὶ φυγάδας γενομένους, καὶ κο-¹⁰ πτομένους καὶ θρηνουμένους, καὶ εἰς ζῶα μεταμορφουμένους ἐπὶ πονηρᾶς καὶ αἰσχρᾶς πράξεισιν.] δθεν γελοῖα καὶ μωρὰ καὶ ἀσεβῆ παρεισήγαγον οἱ Ἑλληνες, βασιλεῦ, ρήματα, τοὺς μὴ ὄντας προσαγορεύοντες θεοὺς, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν τὰς πονηρὰς, ἵνα, τούτους συνηγόρους ἔχοντες τῆς κακίας, μοι-¹⁵ χεύωσιν, ἀρπάζωσι, φονεύωσι, καὶ τὰ πάνδεινα ποιῶσιν. εἰ γὰρ οἱ θεοὶ αὐτῶν τοιαῦτα ἐποίησαν, πῶς καὶ αὐτὸι οὐ τοιαῦτα πράξουσιν; ἐκ τούτων οὖν τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς πλάνης συνέβη τοῖς ἀνθρώποις πολέμους ἔχειν συχνοὺς, καὶ σφαγὰς καὶ αἷχμαλωσίας πικράς.

20

IX. Ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον τῶν θεῶν αὐτῶν εἰ θελήσομεν ἐλθεῖν τῷ λόγῳ, πολλὴν ὅψει τὴν ἀτοπίαν ὅπως παρεισάγεται αὐτοῖς πρὸ πάντων θεὸς Κρόνος, καὶ τούτῳ θύουσι τὰ ἴδια τέκνα· ὃς ἔσχε παῖδας πολλοὺς ἐκ τῆς Ρέας, καὶ μανεῖς ἥσθιε τὰ ἴδια τέκνα. φασὶ δὲ τὸν Δία κόψαι αὐτὸν τὰ ἀναγκαῖα καὶ βαλεῖν ²⁵ εἰς τὴν θάλασσαν, ὅθεν Ἀφροδίτη μιθεύεται γεννησθαι. δῆσας οὖν τὸν ἴδιον πατέρα ὁ Ζεὺς ἔβαλεν εἰς τὸν Τάρταρον. ὁρᾶς ²⁴⁵ τὴν πλάνην καὶ ἀσέλγειαν ἦν παρεισάγουσι κατὰ τοῦ θεοῦ

1 οὖν] καὶ PW; itaque lat 3 πολλοὺς θεοὺς Bois 4 τὰς] τοὺς Bois; alios lat 5 αὐτοὶ ἔκεινοι M 6 φωνεῖς, ὁργήλους M 7 καὶ ἀδελφοκτόνους] om. P syg; καὶ ἀδελφοκτόνους M 8 χωλοὺς—μαινομένους] καὶ ἔωλεῖς κακῶν P κυλλοὺς] κυλοὺς M 9 καικεραυνωμένους M; κεραυνωμένους P 10, 11 καὶ κοπτ. καὶ θρην.] post κεκεραυνωμένους Bois 12 πράξεισιν] μίξεισιν Bois 15, 16 μοιχεύσωσιν, ἀρπάζωσι, φονεύσωσι M 16 πάνδεινα] πάντα δεινὰ P; δεινὰ πάντα M; οπνία mala lat 18 πράξωσιν PW + εἰ γὰρ οἱ θεοὶ αὐτῶν ἀφρονες, πῶς οὐχὶ καὶ αὐτοὶ ὅμοιοι αὐτοῖς ἔσονται W 19 τοὺς ἀνθρώπους Bois 21 om. καὶ PW lat 22 ὅπως] ὁ πρῶτος coniecit Bois; inducitur enim lat 23 θεὸς] + ὁ λεγόμενος Bois θύσωσι P 24 ἵσθιε M 25 τὸν Δία κόψαι] τοῦτον διακόψαι W² 26 ἀφροδίτην W Bois μηθύεται M; μυθύεσθαι Bois 27 ἔβαλλεν W²

αὐτῶν; ἐνδέχεται οὖν θεὸν εἶναι δέσμιον καὶ ἀπόκοπον; ὁ τῆς ἀνοίᾳς· τίς τῶν νοῦν ἔχόντων ταῦτα φήσειεν;

Δεύτερος παρεισάγεται ὁ Ζεὺς, ὃν φασὶ βασιλεῦσαι τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ μεταμορφοῦσθαι εἰς ζῷα, ὅπως μοιχεύσῃ θυητὰς γυναικας. παρεισάγουσι γὰρ τοῦτον μεταμορφούμενον εἰς ταῦρον πρὸς Εὐρώπην, καὶ εἰς χρυσὸν πρὸς Δανάην, καὶ εἰς κύκνον πρὸς Λιήδαν, καὶ εἰς σάτυρον πρὸς Ἀντιόπην, καὶ εἰς κεραυνὸν πρὸς Σεμέλην· εἴτα γενέσθαι ἐκ τούτων τέκνα πολλὰ, Διόνυσον καὶ Ζῆθον καὶ Ἀμφίονα καὶ Ἡρακλῆν καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν καὶ Περσέα, Κάστορά τε καὶ Ἐλένην καὶ Πολυδεύκην,
246 καὶ Μίνωα καὶ Ραδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα, καὶ τὰς ἐννέα θυγατέρας ἀς προσηγόρευσαν Μούσας. εἴθ' οὕτως παρεισάγουσι τὰ κατὰ τὸν Γανυμήδην. συνέβη οὖν, βασιλεῦ, τοῖς ἀνθρώποις μιμεῖσθαι ταῦτα πάντα, καὶ γίνεσθαι μοιχοὺς καὶ ἀρρενομανεῖς,
15 καὶ ἄλλων δεινῶν ἔργων ἔργάτας, κατὰ μίμησιν τοῦ θεοῦ αὐτῶν. πῶς οὖν ἐνδέχεται θεὸν εἶναι μοιχὸν ἢ ἀνδροβάτην, ἢ πατρόκτόνον;

X. Σὺν τούτῳ δὲ καὶ "Ηφαιστόν τινα παρεισάγουσι θεὸν εἶναι, καὶ τοῦτον χωλὸν, καὶ κρατοῦντα σφύραν καὶ πυρόλαβον,
20 καὶ χαλκεύοντα χάριν τροφῆς. ἀρά ἐπενδεής ἐστιν; ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται θεὸν εἶναι χωλὸν οὐδὲ προσδεόμενον ἀνθρώπων.

Εἴτα τὸν Ἐρμῆν παρεισάγουσι θεὸν εἶναι ἐπιθυμητὴν καὶ κλέπτην καὶ πλεονέκτην καὶ μάγον ταῦτα καὶ λόγων ἔρμηνευτῆν. ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται θεὸν εἶναι τοιοῦτον.

25 Τὸν δὲ Ἀσκληπιὸν παρεισάγουσι θεὸν εἶναι, ἰατρὸν δύντα καὶ κατασκευάζοντα φάρμακα καὶ σύνθεσιν ἐμπλάστρων, χάριν τροφῆς· ἐπενδεής γὰρ ἦν· ὑστερον δὲ κεραυνοῦσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Διὸς διὰ Τυνδάρεων Λακεδαίμονος οὐδὲν, καὶ ἀποθανεῖν. εἰ

2 τῶν] τὸν W*	3, 4 τῶν θεῶν] τὸν θεὸν P	8 σημέλην P
9 ἀμφίωνα P	ἡρακλῆ M	ἀπόλλωνα MW
πολυδεύκη M	11 μήνων PW	κάστωρα P
ἐνέα W*	12 παρειάγονοι P	σαρπιδόνα M
14 ομ. ταῦτα πάντα καὶ γίνεσθαι P	13 γανυμίδην P	συνέβη] σέβη M
θεῶν ΛW syr; dei sui lat	15 ομ. ἔργων M	τοῦ θεοῦ] τῶν
20 ἐπιδεής W Bois	21 οὐδὲ] καὶ P Bois	παρεισάγουσί τινα M
lat	23, 24 ομ. καὶ μάγον—ἔρμηνευτῆν M	23 κυλὸν W; uersipelleum
25 ἀσκήπιον M	27 ἐπιδεής W	24 εἶναι] + τὸν P;
τυνδάρεως W ² P; τυνδάρεως AW*; Darii lat	28 τυνδάρεων] Bois; τυνδάρεω M;	+ χωλὸν (κυλὸν W ²) οὐδὲ προσδεόμενον ἀνθρώπων· ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται θεὸν εἶναι W

δὲ Ἀσκληπιὸς θεὸς ὡν καὶ κεραυνωθεὶς οὐκ ἡδυνήθη ἑαυτῷ
βοηθῆσαι, πῶς ἄλλοις βοηθήσει;

"Αρης δὲ παρεισάγεται θεὸς εἶναι πολεμιστὴς καὶ ζηλωτὴς,²⁴⁷
καὶ ἐπιθυμητὴς θρεμμάτων καὶ ἔτέρων τινῶν. ὕστερον δὲ αὐτὸν
μοιχεύοντα τὴν Ἀφροδίτην δεθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ νηπίου⁵
εἰπεν "Ἐρωτος καὶ ὑπὸ Ἡφαίστου. πῶς οὖν θεὸς ἦν ὁ ἐπιθυμητὴς
καὶ πολεμιστὴς καὶ δέσμιος καὶ μοιχός;

Τὸν δὲ Διόνυσον παρεισάγουσι θεὸν εἶναι, νυκτερινὰς ἀγοντα
έορτὰς καὶ διδάσκαλον μέθης, καὶ ἀποσπῶντα τὰς τῶν πλησίον
γυναικας, καὶ μαινόμενον καὶ φεύγοντα· ὕστερον δὲ αὐτὸν ιο
σφαγῆναι ὑπὸ τῶν Τιτάνων. εἰ οὖν Διόνυσος σφαγεὶς οὐκ
ἡδυνήθη ἑαυτῷ βοηθῆσαι, ἀλλὰ καὶ μαινόμενος ἦν καὶ μέθυσος
καὶ δραπέτης, πῶς ἀν εἴη θεός;

Τὸν δὲ Ἡρακλῆν παρεισάγουσι μεθυσθῆναι καὶ μανῆναι,
καὶ τὰ ἴδια τέκνα σφάξαι, εἴτα πυρὶ ἀναλωθῆναι καὶ οὕτως¹⁵
ἀποθανεῖν. πῶς δ' ἀν εἴη θεὸς, μέθυσος καὶ τεκνοκτόνος, καὶ
κατακαιόμενος; ἢ πῶς ἄλλοις βοηθήσει, ἑαυτῷ βοηθῆσαι μὴ
δυνηθείς;

XI. Τὸν δὲ Ἀπόλλωνα παρεισάγουσι θεὸν εἶναι ζηλωτὴν,
ἔτι δὲ καὶ τόξον καὶ φαρέτραν κρατοῦντα, ποτὲ δὲ καὶ κιθάραν²⁰
καὶ τέπαυθίδατ, καὶ μαντευόμενον τοῖς ἀνθρώποις χάριν
μισθοῦ. ἀρα ἐπενδεής ἐστιν; ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται θεὸν εἶναι
ἐνδεῆ καὶ ζηλωτὴν καὶ κιθαρῳδόν.

"Ἀρτεμιν δὲ παρεισάγουσιν ἀδελφὴν αὐτοῦ εἶναι, κυνηγὸν
οὖσαν, καὶ τόξον ἔχειν μετὰ φαρέτρας· καὶ ταύτην ῥέμβεσθαι²⁵
κατὰ τῶν ὄρέων μόνην μετὰ τῶν κυνῶν, ὅπως θηρεύσῃ ἔλαφον²⁴⁸
ἢ κάπρον. πῶς οὖν ἔσται θεὸς ἡ τοιαύτη γυνὴ καὶ κυνηγὸς καὶ
ῥεμβομένη μετὰ τῶν κυνῶν;

'Αφροδίτην δὲ λέγουσι καὶ αὐτὴν θεὰν εἶναι μοιχαλίδα.
ποτὲ γὰρ ἔσχε μοιχὸν τὸν "Αρην, ποτὲ δὲ Ἀγγίσην, ποτὲ δὲ³⁰
Ἄδωνιν, οὗτοις καὶ τὸν θάνατον κλαίει, ζητοῦσα τὸν ἐραστὴν

1 ἡδυνήθει M αὐτῷ W 4 ἐπιθυμίτης M θρεμμάτων] χρημά-
των V₁₀₂; χρημάτων θρεμμάτων W; οὐιῦ lat 6 ἦν] ἐστιν P Bois 12
om. ἀλλὰ M 14 ἡρακλῆ M 17 βοηθῆσει] + ὁ W 19 ἀπόλλωνa W²
20 om. καὶ (prim.) MW κρατεῖν M om. καὶ (tert.) W κιθάρα M
21 ἐπανθίδα] W Bois; ἐπανθίδα M; ἐπανλίδα P; tibiam lat; πηκτίδα coniecit
Bois 23 ἐνδεῆ καὶ ζηλωτὴν] ζηλωτὴν, ἐνδεῆ P 25 ἔχειν] ἔχον M
26 om. τῶν (sec.) W θηρεύσει P Bois 27 om. οὖν P 30 ἀγγίσιν
PW* 31 ἀδώνην MP οὗτοις] αὗτη W²

αύτῆς· ἡν λέγουσιν καὶ εἰς "Ἄδου καταβαίνειν, ὅπως ἐξαγοράσῃ τὸν Ἀδωνιν ἀπὸ τῆς Περσεφόνης. εἰδες, ὃ βασιλεῦ, μείζονα ταύτης ἀφροσύνην· θεὰν παρεισάγειν τὴν μοιχεύουσαν καὶ θρηνοῦσαν καὶ κλαίουσαν;

5 "Ἄδωνιν δὲ παρεισάγουσι θεὸν εἶναι κυνηγὸν, καὶ τοῦτον βιαίως ἀποθανεῖν πληγέντα ὑπὸ τοῦ ὑὸς, καὶ μὴ δυνηθέντα βοηθῆσαι τῇ ταλαιπωρίᾳ αὐτοῦ. πῶς οὖν τῶν ἀνθρώπων φροντίδα ποιήσεται ὁ μοιχὸς καὶ κυνηγὸς καὶ βιοθάνατος;

Ταῦτα πάντα καὶ πολλὰ τοιαῦτα καὶ πολλῷ πλεῖον αἰσχρό-
ιο τέρα καὶ πονηρὰ παρεισήγαγον οἱ Ἐλληνες, βασιλεῦ, περὶ τῶν
θεῶν αὐτῶν, ἢ οὔτε λέγειν θέμις, οὔτ' ἐπὶ μνήμης ὅλως φέρειν
δθεν λαμβάνοντες οἱ ἀνθρωποι ἀφορμὴν ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτῶν,
ἐπραττον πᾶσαν ἀνομίαν καὶ ἀσέλγειαν καὶ ἀσέβειαν, κατα-
μιαίνοντες γῆν τε καὶ ἀέρα ταῖς δειναῖς αὐτῶν πράξεσιν.

249 XII. Λίγυπτιοι δὲ, ἀβελτερώτεροι καὶ ἀφρονέστεροι τούτων
δυντες, χεῖρον πάντων τῶν ἔθνων ἐπλανήθησαν. οὐ γὰρ ἡρκέσ-
θησαν τοῖς τῶν Χαλδαίων καὶ Ἐλλήνων σεβάσμασιν, ἀλλ'
ἔτι καὶ ἀλογα ζῶα παρεισήγαγον θεοὺς εἶναι χερσαῖα τε καὶ
ἔνυδρα, καὶ τὰ φυτὰ καὶ βλαστὰ, καὶ ἐμιάνθησαν ἐν πάσῃ
20 μανίᾳ καὶ ἀσέλγειᾳ χεῖρον πάντων τῶν ἔθνων ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἄρχαιώς γὰρ ἐσέβοντο τὴν Ἰσιν, ἔχουσαν ἀδελφὸν καὶ
ἀνδρα τὸν Ὁσιριν, τὸν σφαγέντα ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
τοῦ Τυφῶνος. καὶ διὰ τοῦτο φεύγει ἡ Ἰσις μετὰ Ὁρου τοῦ
νίοῦ αὐτῆς εἰς Βύβλον τῆς Συρίας, ζητοῦσα τὸν Ὁσιριν, καὶ
25 πικρῶς θρηνοῦσα, ἔως ηὕξησεν ὁ Ὁρος καὶ ἀπέκτεινε τὸν Τυφῶνα.
οὔτε οὖν ἡ Ἰσις ἴσχυσε βοηθῆσαι τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ καὶ ἀνδρὶ·
οὔτε ὁ Ὁσιρις σφαζόμενος ὑπὸ τοῦ Τυφῶνος ἡδυνήθη ἀντιλα-
βέσθαι ἑαυτοῦ· οὔτε Τυφῶν ὁ ἀδελφοκτόνος, ἀπολλύμενος ὑπὸ τοῦ
τοῦ Ὁρου καὶ τῆς Ἰσιδος, εὐπόρησε ρύσασθαι ἑαυτὸν τοῦ

1 ἦν]	δν W*	2 ἔσεις W	3 μοιχευομένην W ²	5 ἀδύνην M
6 νίδεις W	δυνηθῆναι MP	7 βοηθῆσαι post αὐτοῦ P	αὐτοῦ]	
έαντοῦ Bois	8 ποιησηται PW	βιαιοθάνατος M	9 πλείονα P;	
plura lat	10 παρεισάγουσιν M; παρήγαγον P		12 τῶν]	τοῦ P
14 καὶ] + τὸν P	15 ἀβελτερώτεροι] M Bois; ἀβελτώτεροι DW*; ἀβελτ- τεροι APW ²			
τύφωνος καὶ W	18 ἀλογα] ἀλλα M	παρήγαγον W	20 ἐπὶ τῆς γῆς]	
τύφωνος καὶ W	τῶν ἐπὶ τῆς γῆς P; ἐπλανήθησαν W		21 ἀρχαῖως] ἀρχῆθεν Bois;	
θαυμάσια W	in principio lat	ἀδελφὴν W	23 om. τοῦ (prior.) Bois	μετὰ] + τοῦ
	24 βίβλον MPW*	om. καὶ P Bois	25 θρηνοῦσα]	
	27 om. δ M	28 ἀπολλύμενος] Bois; ἀπολλύμενος MPW		

θανάτου. καὶ ἐπὶ τοιούτοις ἀτυχήμασι γνωρισθέντες αὐτοὶ θεοὶ ὑπὸ τῶν ἀσυνέτων Λίγυππίων ἐνομίσθησαν· οἵτινες, μηδ' 250 ἐν τούτοις ἀρκεσθέντες ἢ τοῖς λοιποῖς σεβάσμασι τῶν ἔθνων, καὶ τὰ ἄλογα ζῶα παρεισήγαγον θεοὺς εἶναι.

Τινὲς γὰρ αὐτῶν ἐσεβάσθησαν πρόβατον, τινὲς δὲ τράγον, 5 ἔτεροι δὲ μόσχον καὶ τὸν χοῦρον, ἄλλοι δὲ τὸν κόρακα καὶ τὸν ἵέρακα καὶ τὸν γῦπτα καὶ τὸν ἀετὸν, καὶ ἄλλοι τὸν κροκόδειλον, τινὲς δὲ τὸν αἴλουρον καὶ τὸν κύνα, καὶ τὸν λύκον καὶ τὸν πίθηκον, καὶ τὸν δράκοντα καὶ τὴν ἀσπίδα, καὶ ἄλλοι τὸ κρόμυον καὶ τὸ σκόροδον καὶ ἀκάνθας, καὶ τὰ λοιπὰ κτίσματα. ΙΟ καὶ οὐκ αἰσθάνονται οἱ ταλαίπωροι περὶ πάντων τούτων ὅτι οὐδὲν ἴσχύουσιν. δρῶντες γὰρ τοὺς θεοὺς αὐτῶν βιβρωσκομένους ὑπὸ ἑτέρων ἀνθρώπων καὶ καιομένους καὶ σφαττομένους καὶ σηπομένους, οὐ συνῆκαν περὶ αὐτῶν ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί.

Δ Δ Δ ΧΙΠ. Πλάνην οὖν μεγάλην ἐπλανήθησαν οἱ τε Λίγυππιοι _{ΙΣ} καὶ οἱ Χαλδαῖοι καὶ οἱ "Ελληνες τοιούτους παρεισάγοντες θεοὺς, καὶ ἀγάλματα αὐτῶν ποιοῦντες, καὶ θεοποιούμενοι τὰ κωφὰ καὶ ἀναίσθητα εἴδωλα. καὶ θαυμάζω πῶς δρῶντες τοὺς θεοὺς αὐτῶν ὑπὸ τῶν δημιουργῶν πριζομένους καὶ πελεκουμένους, καὶ κολοβουμένους, παλαιουμένους τε ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ ἀναλυ- ₂₀ μένους καὶ χωνευομένους, οὐκ ἐφρόνησαν περὶ αὐτῶν ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί. ὅτε γὰρ περὶ τῆς ἴδιας σωτηρίας οὐδὲν ἴσχύουσι, πῶς τῶν ἀνθρώπων πρόνοιαν ποιήσονται; ἀλλ' οἱ ποιηταὶ αὐτῶν καὶ φιλόσοφοι, τῶν τε Χαλδαίων καὶ Ελλήνων καὶ Λίγυππίων, θελήσαντες τοῖς ποιήμασιν αὐτῶν καὶ συγγραφαῖς σεμνῦναι ₂₅ τοὺς παρ' αὐτοῖς θεοὺς, μειζόνως τὴν αἰσχύνην αὐτῶν ἐξεκάλυψαν καὶ γυμνὴν πᾶσι προύθηκαν. εἰ γὰρ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου πολυμερὲς ὃν οὐκ ἀποβάλλεται τι τῶν ἴδιων μελῶν, ἀλλὰ πρὸς πάντα τὰ μέλη ἀδιάρρηκτον ἔνωσιν ἔχον ἑαυτῷ ἐστὶ σύμφωνον, ₂₅₁ πῶς ἐν φύσει θεοῦ μάχη καὶ διαφωνία ἐσται τοσαύτη; εἰ γὰρ ₃₀

2, 3 μηδ' ἐν] μηδὲ W 4 ομ. θεοὺς εἶναι MW*; deos esse lat 7
κορκόδηλον W 8 ομ. τὸν (prim.) PW ἔλουρον W* ομ. τὸν (sec.)
MPW 9 πίθηκα W καὶ τὸν δράκοντα] δράκοντα δὲ P; ομ. τὸν M
10 κρόμυον M σκόρδον M ἀκάνθας] Bois; ἀκανθα PW; ἀκανθον M;
spinas lat 11 ἥσθανοντο P 14 σηπομένους] + καὶ P 16 οἱ
(sec.) W 19 πελεκωμένους Bois 19, 20 ομ. καὶ κολοβουμένους Bois 20
κολοβωμένους MP 20, 21 ἀναλλοιουμένους καὶ χωνευομένους P 26 παρ'
αὐτῶν P 29 ἔχων W* 30 τοσαύτη ἐσται PW

μία φύσις τῶν θεῶν ὑπῆρχεν, οὐκ ὥφειλεν θεὸς θεὸν διώκειν, οὔτε σφάζειν, οὔτε κακοποιεῖν· εἰ δὲ οἱ θεοὶ ὑπὸ θεῶν ἐδιώχθησαν καὶ ἐσφάγησαν, καὶ ἡρπάγησαν καὶ ἐκεραυνώθησαν, οὐκ ἔτι μία φύσις ἔστιν, ἀλλὰ γνῷμαι διηρημέναι, πᾶσαι κακοποιοὶ· ὥστε οὐδεὶς ἔξ αὐτῶν ἔστι θεός. φανερὸν οὖν ἔστιν, ὡς βασιλεῦ, πλάνην εἶναι πᾶσαν τὴν περὶ τῶν θεῶν φυσιολογίαν.

Πῶς δὲ οὐ συνῆκαν οἱ σοφοὶ καὶ λόγιοι τῶν Ἑλλήνων ὅτι νόμους θέμενοι κρίνονται ὑπὸ τῶν ἴδιων νόμων; εἰ γὰρ οἱ νόμοι δίκαιοι εἰσιν, ἀδικοὶ πάντως οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰσὶ, παράνομα **25** ιο ποιήσαντες, ἀλληλοκτονίας καὶ φαρμακείας καὶ μοιχείας καὶ κλοπᾶς καὶ ἀρσενοκοιτίας. εἰ δὲ καλῶς ἐπραξαν ταῦτα, οἱ νόμοι ἄρα ἀδικοί εἰσι, κατὰ τῶν θεῶν συντεθέντες. νυνὶ δὲ οἱ νόμοι καλοί εἰσι καὶ δίκαιοι, τὰ καλὰ ἐπαινοῦντες καὶ τὰ κακὰ ἀπαγορεύοντες· τὰ δὲ ἔργα τῶν θεῶν αὐτῶν παράνομα· παρά-
15 νομοὶ ἄρα οἱ θεοὶ αὐτῶν, καὶ ἔνοχοι πάντες θανάτου καὶ ἀσεβεῖς οἱ τοιούτους θεοὺς παρεισάγοντες. εἰ μὲν γὰρ μυθικαὶ αἱ περὶ αὐτῶν ἱστορίαι, οὐδέν εἰσιν εἰ μὴ μόνον λόγοι· εἰ δὲ φυσικαὶ, οὐκ ἔτι θεοὶ εἰσιν οἱ ταῦτα ποιήσαντες καὶ παθόντες· εἰ δὲ ἀλληγορικαὶ, μῆθοι εἰσι καὶ οὐκ ἄλλο τι.

252 XIV. Ἀποδέδεικται τοίνυν, ὡς βασιλεῦ, ταῦτα πάντα τὰ πολύθεα σεβάσματα πλάνης ἔργα καὶ ἀπωλείας ὑπάρχειν. οὐ χρὴ γὰρ θεοὺς ὀνομάζειν ὄρατοὺς καὶ μὴ ὄρωντας· ἀλλὰ τὸν ἀόρατον καὶ πάντα ὄρωντα καὶ πάντα δημιουργήσαντα δεῖ θεὸν σέβεσθαι.

25 "Ελθωμεν οὖν, ὡς βασιλεῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, ὅπως ἔδωμεν τί φρονοῦσι καὶ αὐτοὶ περὶ θεοῦ. οὗτοι γὰρ, τοῦ Ἀβραὰμ **25** ὄντες ἀπόγονοι καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, παρώκησαν εἰς Λιγυπτον· ἐκεῖθεν δὲ ἐξήγαγεν αὐτὸνς ὁ θεὸς ἐν χειρὶ κραταιῇ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ διὰ Μωσέως τοῦ νομοθέτου αὐτῶν, καὶ τέρασι πολλοῖς καὶ σημείοις ἐγνώρισεν αὐτοῖς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν.

1 ὑπέρχεν ὡκ M	διώκην M	2 εἰ] Οι M (O rubr.)	οἱ] supra
lin. e pri. manu M	4 κακοποιαὶ PW ²	5 φανερὰν W	om. ἔστιν
MW	7 δτι] + καὶ οἱ coniecit Bois	9 πάντως] πάντες W	om.
εἰσι] W*	10 φαρμακίας P Bois	11 ἀρσενοκοιτεῖας M	14 εἰ τὰ ἔργα
δὲ M	15 ἄρα] + καὶ P	17, 18 om. εἰ μὴ—θεοὶ εἰσιν M	18 ταῦτα]
τοιαῦτα M	20 ἀποδέδεικται eum praeced. W	21 ὑπάρχει W ²	22 γὰρ]
οὖν Bois	23 πάντα ὄρωντα καὶ πάντα] πάντα ὄρωντα καὶ πάντας P; πάντας		
Bois	24 σέβεσθαι θεὸν Bois	26, 27 δύτες τοῦ ἀβραὰμ P	27
om. καὶ (prior.) P	Ισαὰκ] + τε P Bois		

ἀλλὰ, ἀγνώμονες καὶ αὐτὸι φανέντες καὶ ἀχάριστοι, πολλάκις ἐλάτρευσαν τοῖς τῷν ἔθνῶν σεβάσμασι, καὶ τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὸὺς προφήτας καὶ δικαίους ἀπέκτειναν. εἴτα ως εὑδόκησεν ὁ νιὸς τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐμπαροινήσαντες εἰς αὐτὸν προέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι τῷν Ῥωμαίων καὶ σταυρῷ 5 κατεδίκασαν, μὴ αἰδεσθέντες τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ, καὶ τὰ ἀναρίθμητα θαύματα ἀπέρ ἐν αὐτοῖς εἰργάσατο· καὶ ἀπώλοντο **τὰ** τῇ ἴδιᾳ παρανομίᾳ. σέβονται γὰρ καὶ νῦν τὸν θεὸν μόνον παντοκράτορα, ἀλλ’ οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν· τὸν γὰρ χριστὸν ἀρνοῦνται τὸν νιὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰσὶ παρόμοιοι τῷν ἔθνῶν, κἄν 10 ἐγγίζειν πως τῇ ἀληθείᾳ δοκῶσιν, ἃς ἑαυτοὺς ἐμάκρυναν. ταῦτα περὶ τῷν Ἰουδαίων.

V XV. Οἱ δὲ χριστιανοὶ γενεαλογοῦνται ἀπὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. οὗτος δὲ ὁ νιὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου ὅμολογεῖται ἐν πνεύματι ἀγίῳ ἀπ’ οὐρανοῦ καταβὰς διὰ τὴν σωτηρίαν τῷν 253 ἀνθρώπων· καὶ ἐκ παρθένου ἀγίας γεννηθεὶς, ἀσπόρως τε καὶ ἀφθόρως, σάρκα ἀνέλαβε, καὶ ἀνεφάνη ἀνθρώποις, ὅπως ἐκ τῆς πολυθέου πλάνης αὐτοὺς ἀνακαλέσηται. καὶ τελέσας τὴν θαυμαστὴν αὐτοῦ οἰκονομίαν, διὰ σταυροῦ θανάτου ἐγεύσατο ἔκουσίᾳ βουλῆ κατ’ οἰκονομίαν μεγάλην· μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας 20 ἀνεβίω καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνῆλθεν. οὖν τὸ κλέος τῆς παρουσίας ἐκ τῆς παρ’ αὐτοῖς καλούμένης εὐαγγελικῆς ἀγίας γραφῆς ἔξεστί σοι γνῶναι, βασιλεῦ, ἐὰν ἐντύχῃς. οὗτος δώδεκα ἔσχε μαθητὰς, οἱ μετὰ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἀνοδον αὐτοῦ ἐξῆλθον εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐδίδαξαν τὴν ἐκείνου μεγαλωσύνην· καθάπερ 25 εἰς αὐτῶν τὰς καθ’ ἡμᾶς περιῆλθε χώρας, τὸ δόγμα κηρύττων τῆς ἀληθείας. θθεν οἱ εἰσέτι διακονοῦντες τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ κηρύγματος αὐτῶν καλοῦνται χριστιανοί.

VI Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς εύρόντες τὴν ἀληθείαν· γινώσκουσι γὰρ τὸν θεὸν κτίστην καὶ δημιουργὸν 30 τῷν ἀπάντων ἐν νίῳ μονογενεῖ καὶ πνεύματι ἀγίῳ, καὶ ἄλλον

1 ἀχάριστοι]	ἀχρηστοι Bois	3, 4 ηδώκησεν P	5 ομ. τῷ M
ἡγημόνι P	7 καὶ] διὸ P Bois	8 θεὸν τὸν μόνον Bois	9 παντοκράτωρ PW*
	10 παρόμοιοι] παρόμητοι M; παράνομοι W*	τοῖς ἔθνεσι Bois	
	καὶ] καὶ W ²	11 δοκῶσιν W*	12 αδιαφθόρως W ²
	13 αὐτοῦ] + μεγάλην W	14 ομ. δ P	15 θανάτον W
	16 θανάτου W	17 αδιαφθόρως W ²	20 μεγάλην W
	18 θανάτου W	18 αὐτοῖς πλάνης P	21 θανάτου W
	19 αὐτοῦ] + μεγάλην W	19 αὐτοῦ] + μεγάλην W	22 ομ. ἀγίας M
	20 θανάτου W	20 θανάτου W	23 ομ. γνῶναι W
	21 αὐτοῖς πλάνης P	21 αὐτοῖς πλάνης P	24 θανάτου W
	22 θανάτου W	22 θανάτου W	25 μεγαλοσύνην PW*
	23 ομ. γνῶναι W	23 ομ. γνῶναι W	26 ομ. οἱ P
	24 θανάτου W	24 θανάτου W	27 θεὸν] + εἶναι
	25 μεγαλοσύνην PW*	25 μεγαλοσύνην PW*	28 θεὸν] + εἶναι
	26 ομ. οἱ P	26 ομ. οἱ P	29 ομ. οἱ P
	27 θεὸν] + εἶναι	27 θεὸν] + εἶναι	30 θεὸν] + εἶναι
	28 θεὸν] + εἶναι	28 θεὸν] + εἶναι	31 μονογενὴ PW ²

θεὸν πλὴν τούτου οὐ σέβονται. ἔχουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς καρδίαις κεχαραγμένας, καὶ ταύτας φυλάττουσι, προσδοκῶντες ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰώνος. οὐ μοιχεύουσιν, οὐ πορνεύουσιν, οὐ 5 ψευδομαρτυροῦσιν, οὐκ ἐπιθυμοῦσι τὰ ἀλλότρια, τιμῶσι πατέρα καὶ μητέρα, καὶ τοὺς πλησίους φίλούσι, δίκαια κρίνουσιν, ὅσα οὐ 10 θέλουσιν αὐτοῖς γίνεσθαι ἑτέρῳ οὐ ποιοῦσι, τοὺς ἀδικοῦντας αὐτοὺς παρακαλοῦσι καὶ προσφιλεῖς αὐτοὺς ἑαυτοῖς ποιοῦσι, 15 τοὺς ἔχθροὺς εὐεργετεῖν σπουδάζουσι, πραεῖς εἰσὶ καὶ ἐπιεικεῖς, 254 ἀπὸ πάσης συνουσίας ἀνόμου καὶ ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας ἐγκρατεύονται, χήραν οὐχ ὑπερορῶσιν, ὀρφανὸν οὐ λυποῦσιν· 20 δ ἔχων τῷ μὴ ἔχοντι ἀνεπιφθόνως ἐπιχορηγεῖν ξένον ἐὰν ἴδωσιν, ὑπὸ στέγην εἰσάγουσι, καὶ χαίρουσιν ἐπ' αὐτῷ ὡς ἐπὶ ἀδελφῷ ἀληθινῷ· οὐ γὰρ κατὰ σάρκα ἀδελφοὺς ἑαυτοὺς 25 καλοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ ψυχῆν. ἔτοιμοί εἰσιν ὑπὲρ Χριστοῦ τὰς ψυχὰς αὐτῶν προέσθαι· τὰ γὰρ προστάγματα αὐτοῦ ἀσφαλῶς φυλάττουσιν, δσίως καὶ δικαίως ζῶντες, καθὼς κύριος ὁ θεὸς αὐτοῖς προσέταξεν, εὐχαριστοῦντες αὐτῷ κατὰ 30 πᾶσαν ὥραν ἐν παντὶ βράματι καὶ ποτῷ καὶ τοῖς λοιποῖς 20 ἀγαθοῖς.

XVI. "Οὐτως οὖν αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας, ἥτις τοὺς ὁδεύοντας αὐτὴν εἰς τὴν αἰώνιον χειραγωγεῖν βασιλείαν, τὴν ἐπηγγελμένην παρὰ Χριστοῦ ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. καὶ ἵνα 25 γνῷς, βασιλεῦ, ὅτι οὐκ ἀπ' ἐμαυτοῦ ταῦτα λέγω, τὰς γραφαῖς ἔγκυψας τῶν χριστιανῶν εὑρήσεις οὐδὲν ἔξω τῆς ἀληθείας με λέγειν.

Καλῶς οὖν συνῆκεν ὁ νίος σου, καὶ δικαίως ἐδιδάχθη τοῦ λατρεύειν ζῶντι θεῷ καὶ σωθῆναι εἰς τὸν μέλλοντα ἐπέρχεσθαι αἰώνα. μεγάλα γὰρ καὶ θαυμαστὰ τὰ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν 30 λεγόμενα καὶ πραττόμενα· οὐ γὰρ ἀνθρώπων δῆματα λαλοῦσιν, ἀλλὰ τὰ τοῦ θεοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ ἔθνη πλανῶνται, καὶ πλανῶσιν

1 τούτοιν] αὐτοῦ W	2 ἐγκεχαραγμένας P	5 τῶν ἀλλοτρίων M
6, 7 αὐτοῖς οὐ θέλουσι W	7 ποιοῦσι] + καὶ P	8 αὐτοὺς (prior.)]
αὐτοῖς W	ομ. ἑαυτοῖς W	9 ομ. εἰσὶ W
13 αὐτῷ] αὐτοῖς W ²	14 ἑαυτοῖς ἀδελφοῖς W	15 ψυχῆν] πνεῦμα V ₂₁
Bois; animam lat	16 αὐτῶν] ἑαυτῶν W	18 ομ. δ θεὸς W
πόδατι M	22 χειραγωγεῖ] + οὐρανῶν W ²	19 ποτῷ]
τοῦ Bois	28 σωθῆναι] συνθεῖναι W ²	27 ἐδιδάχθην W
		om.
	31 ομ. τὰ (prior.) P	

έαυτούς· ὁδεύοντες γὰρ ἐν σκότει προσρήσσονται έαυτοῖς ὡς μεθύοντες.

XVII. "Εως ὅδε ὁ πρὸς σέ μου λόγος, βασιλεῦ, ὁ ὑπὸ τῆς ~~τι~~ ἀληθείας ἐν τῷ νοΐ μου ὑπαγορευθείσ. διὸ παυσάσθωσαν οἱ ~~τι~~ ἀνόητοί σου σοφοὶ ματαιολογοῦντες κατὰ τοῦ κυρίου συμφέρει 5 γὰρ ὑμᾶν θεὸν κτίστην σέβεσθαι καὶ τὰ ἄφθαρτα αὐτοῦ 255 ἐνωτίζεσθαι ρήματα, ἵνα, κρίσιν ἐκφυγόντες καὶ τιμωρίας, ζωῆς ἀνωλέθρου δειχθείητε κληρονόμοι.

1 προσρήσσοντες P 6 ἡμῶν W ἄφθαρτα] ἀφραστα W 7 τιμω-
ρίας] MPW²; tormenta lat; τιμωρίαν W* Bois 8 ἀνολέθρου M

INDEX OF GREEK WORDS.

- ἀβελτερώτερος 107, 15
 Ἀβραάμ 109, 26
 ἀγάλματα 101, 20; 108, 17; ἀγ. νεκρά 101, 16; 103, 31
 ἀγνώμων 110, 1
 Ἀγχίσης 106, 30
 ἀδελφοκτόνος 104, 7; 107, 28
 Ἄδης 107, 1
 ἀδιάρρηκτος 108, 29
 ἀδυνατεῖν περὶ 101, 13
 Ἀδωνις 106, 31; 107, 2, 5
 ἀετός worshipped 108, 7
 Αἰγύπτιος 100, 21; 107, 15; 108, 2, 15, 24
 Αἴγυπτος 109, 27
 αἱλουρος worshipped 108, 8
 αἷχμαλωσται πικραὶ 101, 20
 ἀκανθα worshipped 108, 10
 ἀλλάσσεσθαι 102, 21
 ἀλληγορικός 109, 19
 ἀλληλοκτονία 109, 10
 ἀλλοιοῦν 101, 24, 26; 102, 20
 Ἀμφίων 105, 9
 ἀναβιοῦν 110, 21
 ἀναγκαῖα 104, 25
 ἀνάγκην, κατὰ 100, 4; 101, 19, 29; 102, 1, 6; 103, 7, 15, 21
 ἀναίσθητος 108, 18
 ἀναλαμβάνειν, σάρκα 110, 17
 ἀναλλοιώτος 101, 25
 ἀναρχος 100, 8
 ἀνάστασις νεκρῶν 111, 3
 ἀνδροβάτης 105, 16
 ἀνεπιφθένως 111, 12
 ἀνοδος, ἡ ἐν οὐρανοῖς 110, 24
 ἀνθμημα 104, 5
 ἀντιλαμβάνεσθαι ἔαντοῦ 107, 27
 Ἀντιόπη 105, 7
 ἀνωλέθρους ζωῆς 112, 8
 ἀνωφελής 101, 16
 ἀόρατος 101, 25; 109, 23
 ἀπαρατητος 102, 6
 ἀποβάλλεσθαι, mid. 108, 28
 ἀπόγονος 109, 27
 ἀπόκοπος 105, 1
 Ἀπόλλων 105, 9; 106, 19
 ἀποτελεῖν θέρη καὶ χειμῶνας 102, 4
 ἀπροσδεής 100, 9
 Ἀρης 106, 3, 30
 ἀρρενομανής 105, 14
 ἀρσενοκοιτία 109, 11
 Ἀρτεμις 105, 10; 106, 24
 ἀρχαῖος 107, 21
 ἀρχηγός 101, 1
 Ἀσκληπιός 105, 25; 106, 1
 ἀσπίς worshipped 108, 9
 ἀσπόρως τε καὶ ἀφθόρως 110, 16
 ἀτύχημα 108, 1
 αὐτοκράτεια 103, 12
 ἀφορμή 107, 12
 Ἀφροδίτη 104, 26; 106, 5, 29
 ἀφροσύνη 107, 3
 ἀχάριστος 110, 1
 ἀχρηστος 102, 11
 βιαῖς 107, 6
 βιβρώσκεσθαι 108, 12
 βιοθάνατος 107, 8
 βλαστά ν. φυτά
 βοηθεῖν 107, 7, 26; ἔαντφ 106, 2, 17;
 ἄλλοις 106, 2, 17
 Βύβλος 107, 24

- Γανυμήδης 105, 13
 γεμίζεσθαι 102, 15
 γενεαλογεῖσθαι 110, 13
 γραφῆς ἐναγγελικῆς ἄγιας 110, 22; αἱ
 γρ. τῶν χρ. 111, 24
 γύψ worshipped 108, 7
- Δανάη 105, 6
 δέσμιος, of a god 105, 1; 106, 7
 δημιουργεῖν 109, 23
 δημιουργός 104, 5; 108, 19; of God
 110, 30
 διακονεῖν τῇ δικαιοσύνῃ 110, 27
 διακόσμησις 100, 3
 διακρατεῖν 100, 5, 6, 7, 8
 διάστημα 102, 2
 διαφωνία 108, 30
 Διόνυσος 105, 8; 106, 8, 11
 διορύσσεσθαι 102, 15
 δόγμα, τὸ τῆς ἀληθείας 110, 26
 δούλευειν, of wind 103, 1; of gods 104,
 10
 δράκων worshipped 108, 9
 δραπέτης, of a god 106, 13
- ἐγγίζειν τῇ ἀληθείᾳ 110, 11
 ἐγκύπτειν ταῖς γραφαῖς 111, 25
 εἴδωλον 108, 18
 ἐκουσίᾳ βουλῆ 110, 20
 ἐκτύπωμα 101, 8
 ἐλάττωμα 100, 10; 103, 25
 Ἐλένη 105, 10
 Ἐλλῆνες 100, 21; 104, 1, 2, 13; 107,
 10, 17; 108, 16, 24; 109, 7
 ἐμπαροιεῖν 110, 4
 ἐμπλαστρον 105, 26
 ἐνδεής 106, 23
 ἐντυγχάνειν, γραφῇ 110, 23
 ἐνυδρος 107, 19
 ἔρωσις 108, 29
 ἐνωτίζεσθαι 112, 7
 ἐπαρχίαι τῆς οἰκουμένης 110, 24
 ἐπανθίδα 106, 21
 ἐπενδεής 105, 20, 27; 106, 22
 ἐπέγρωσιν, κατά 110, 9
 ἐπιεικῆς 111, 9
 ἐπιθυμητής 103, 24; 105, 22; 106, 4, 6
 ἐπικειμένου αὐτῷ θανάτῳ 103, 27
- ἐπιτήδευμα 104, 18
 ἐπιχορηγεῖν 111, 12
 ἔργον θεοῦ 102, 8, 17, 23, 29; 103, 5,
 13, 19, 28
 ἐρμηνευτὴς λόγων 105, 24
 Ἐρμῆς 105, 22
 Ἔρως 106, 6
 ἐναγγελικῆς ἄγιας γραφῆς 110, 22
 εὐδοκεῖν 110, 3
 εὐεργεσία 110, 6
 εύπορεῖν 107, 29
 Εὐρώπη 105, 6
 εὐχαριστεῖν 111, 18
- Ζεὺς 104, 25, 27; 105, 3, 28
 Ζῆθος 105, 9
 ζῆλωτής 103, 24; 104, 6; 106, 3, 19,
 23
- Ἡρακλῆς 105, 9; 106, 14
 Ἡφαιστος 105, 18; 106, 6
- θεοποιεῖσθαι 103, 31; 108, 17
 θήκη 102, 16
 θρέμματα 106, 4
 θυμαρτικός 104, 7
 θυσία 100, 11
- Ἴακώβ 109, 27
 ἱέραξ worshipped 108, 7
 Ἰησοῦς 110, 12; 111, 2
 Ἰουδαῖοι 100, 19; 109, 25; 110, 12
 Ἰσαάκ 109, 27
 Ἰστις 107, 21, 23, 26, 29
 ἴστορία 109, 17
- κακοποιεῖν 109, 2
 κακοποιός 109, 4
 Κάστωρ 105, 10
 καταδικάζειν 110, 6
 κατακαλεσθαι 106, 17
 κατακυριεύεσθαι 102, 10, 19, 25
 καταμαλεῖν 107, 13
 καταπατεῖσθαι 102, 14
 κεραυνοῦσθαι 104, 9; 105, 27; 106, 1;
 109, 3
 κήρυγμα 110, 28
 κιθαρωδός 106, 23

- κλέος τῆς παρουσίας 110, 21
 κολοβοῦσθαι 108, 20
 κόραξ worshipped 108, 6
 κόσμος (emph.) 101, 30; κ. οὐράνιος 102, 7
 κροκόδειλος worshipped 108, 7
 κρόμιον worshipped 108, 10
 Κρόνος 104, 23
 κυνηγός 106, 24, 27; 107, 5, 8
 κύων worshipped 108, 8

 Λακεδαιμων 105, 28
 Λήδα 105, 7
 λύκος worshipped 108, 8

 μάχος 105, 23
 μακρύνειν ἑαυτόν 110, 11
 ματαιολογεῖν 112, 5
 μεγαλωσύνη 110, 25
 μεθύειν 106, 14; 112, 2
 μέθυσος, of a god 106, 12, 16
 μειοῦσθαι 103, 18
 μερισμός 103, 10
 μεταγωγή 103, 2
 μεταμέλεσθαι 103, 25
 μεταμορφοῦσθαι 104, 11; 105, 4, 5
 μετέχειν τῆς ἀληθείας 100, 16; 101, 3
 μίμησις 105, 15
 Μίνως 105, 11
 μολύνεσθαι 102, 22
 μονογενής, νίβος 110, 31
 μόρφωμα 101, 7
 μόσχος worshipped 108, 6
 Μοῦσαι 105, 12
 μυθενεσθαι 104, 26
 μυθικός 109, 16
 μῦθος 109, 19
 Μωσῆς 109, 29

 νομοθέτης 109, 29
 νυκτεριναὶ ἔορται 106, 8

 ὁδεύειν 111, 22; ὁδ. ἐν σκότει 112, 1
 ὁδὸς τῆς ἀληθείας 111, 21
 οἰκονομία 110, 19, 20
 οἰκουμένη 110, 25
 οἱολογεῖσθαι 110, 14
 ὄργιλος 103, 24; 104, 6
 ὄρφανός 111, 11
- "Οστρεις 107, 22, 24, 27
 ὅστις καὶ δικαῖος 111, 17
 δστρακον 102, 12

 παλαιοῦσθαι 108, 20
 πάνδαινος 104, 16
 παντοδαπός 102, 27; 104, 5
 παντοκράτωρ 110, 9
 παράγεσθαι, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος 101, 24
 παρακαλεῖν, τοὺς ἀδικοῦντας 111, 8
 παρεισάγειν 104, 3, 13, 22, 28; 105, 3,
 5, 12, 18, 22, 25; 106, 3, 8, 14, 19,
 24; 107, 3, 5, 10, 18; 108, 4, 16; 109, 16
 παρθένος ἀγλα 110, 16
 παροικεῖν 109, 27
 παρόμοιος 110, 10
 παρουσία 110, 21
 πατροκτόνος 104, 7; 105, 16
 πελεκοῦσθαι 108, 19
 Περσέως 105, 10
 Περσεφόνη 107, 2
 πίθηκος worshipped 108, 9
 Πιλάτος 110, 5
 πλανᾶν 111, 31; πλανᾶσθαι 101, 28;
 102, 9, 18, 24, 30; 103, 6, 14, 20; 107,
 16; 111, 31; πλανᾶσθαι ὀπίσω 101, 5;
 103, 29; πλάνη πλανᾶσθαι 101, 15;
 103, 29; 108, 15
 πλεονέκτης 105, 23
 πλύσις 102, 22
 πνεῦμα ἀγιον 110, 15, 31
 πνοή, ἀνέμων 102, 30; 103, 5
 ποίημα 108, 25
 ποιητής 108, 23
 πολεμιστής 106, 3, 7
 Πολυδεύκης 105, 10
 πολύθεος 109, 21; 110, 18
 πολυμερής 108, 28
 πολυώνυμος 101, 2
 πρίζεσθαι 108, 19
 πρόβατον worshipped 108, 5
 προέσθαι, ψυχήν 111, 16
 πρόνοια 100, 1; 108, 23
 προσδεόμενος ἀνθρώπων 105, 21
 προσκύνησις 101, 2
 προσκυνητής 100, 19
 προσρήσσεσθαι ἐαυτοῖς 112, 1
 πρόσταγμα 101, 24; 111, 16

προσφιλεῖς ποιεῖν 111, 8
προφήτης 110, 3
πυρόλαβον 105, 19

'Ραδάμανθυς 105, 11
'Ρέα 104, 24
 φέμβεσθαι 106, 25, 28
 φύεσθαι ἐαντόν 107, 29
'Ρωμαῖοι 110, 5

Σαρπηδῶν 105, 11
 σάρκα ἀνέλαβε 110, 17
 σάτυρος 105, 7
 σεβάσξεσθαι 108, 5
 σέβασμα 107, 17; 108, 3; 109, 21; 110, 2
 Σεμέλη 105, 8
 σημεῖον, of the zodiac 102, 3 bis; 103,
 8 bis, 16 bis; τέρασι καὶ σ. 109, 30
 σήπεσθαι 108, 14
 στικά 103, 3
 σκόροδον worshipped 108, 10
 σπουδὴ 100, 12
 σταυρός 110, 5, 19
 στέγη 111, 13
 στοιχεῖον 101, 6, 9, 18, 19, 20, 22, 27;
 103, 26, 30
 συγγραφή 108, 25
 συγκλείειν 101, 10
 συγκομιδὴ 103, 3
 συνήγορος 104, 15
 σύνθεσις ἐμπλάστρων 105, 26
 συνουσία ἄνομος 111, 10
 Συρία 107, 24
 σφάττεσθαι 108, 13
 σφῦρα 105, 19

 ταλαιπωρία 107, 7
 ταλαιπωρος 108, 11
 Τάρταρος 104, 27
 τεκνοκτόνος 106, 16
 τηρεῖν 101, 11, 12 bis

Τιτᾶνες 106, 11
 τράγος worshipped 108, 5
 τροφῆς, χάριν 105, 20, 27
 Τυνδάρεως 105, 28
 Τυφῶν 107, 23, 25, 27, 28

 ὑβρίζεσθαι, τὴν γῆν 102, 10
 νίδος τοῦ θεοῦ 110, 4, 10, 14; μονογενῆς ὁ
 110, 31

φαινόμενα 100, 12
 φαρέτρα 106, 20, 25
 φθαρτός 101, 18, 19, 23; 103, 30
 φθείρεσθαι 102, 13, 20, 27; 103, 25
 φιλόσοφος 101, 17; 108, 24
 φυρέσθαι 102, 11
 φυσικός 109, 17
 φυσιολογία 109, 6
 φυτὰ καὶ βλαστά 103, 9; 107, 19
 φωστῆρες 101, 9; 102, 2

 Χαλδαῖοι 100, 21; 101, 5, 15; 103, 29;
 104, 3; 107, 17; 108, 16, 24
 χαράσσεσθαι ἐν ταῖς καρδίαις 111, 2
 χαρίζομαι 101, 14
 χειραγωγεῖν 111, 22
 χερσαῖος 107, 18
 χήρα 111, 11
 χοῖρος worshipped 108, 6
 χρῆσιν, εἰς 102, 17, 19, 25; 103, 9, 17
 Χριστιανοὶ 100, 19; 110, 13, 28; 111,
 25, 29
 Χριστός 110, 9, 14; 111, 2, 15, 23
 χρῶμα 102, 21
 χωνεύεσθαι 108, 21
 χωρεῖν 100, 14

 ψευδομαρτυρεῖν 111, 5

Ωρος 107, 23, 25, 29

INDEX OF SUBJECT MATTER.

- Ambrose; *Hypomnemata*, 71 ff.
Anima, De; Syriac MS. of, 5
Antoninus Pius; his journeys to the East, 16 f.
Aphrodite, cult of, 60 f.
Apology of Aristides; discovery of Syriac Version, 3; description of MS., 3 ff.; discussion of title, 7 ff., 52, 75; contains traces of a Creed, 13, 23 ff.; possible existence of original Greek, 18 f.; transl. of Armenian fragment, 27 ff.; transl. of Syriac Version, 35 ff.; notes on, 52 ff.; remains of original Greek, 67 ff.; how far modified, 70 f.; criticism of Syriac Version, 71 ff.; its comparative faithfulness, 80, 90; the *Apology* and the Canon, 82 ff.; its use of the Two Ways, 84 ff.; and of the Preaching of Peter, 86 ff.; possibly used by Celsus, 19 ff., 98; text of the Greek, 100 ff.
Aristides; our previous knowledge of, 1, 18; Eusebian account of, 6 ff.; to whom he presented his *Apology*, 7 ff., 52, 75.
Armenian fragment of the *Apology*; previous criticisms of, 2; whether translated from the Greek, 26, 74 ff.; Latin transl. of, 27 ff.; English transl. of, 30 ff.; compared with Syriac and Greek, 75 ff.; other fragments, 33 f.
Barlaam and Josaphat; embodies our *Apology*, 67; outline of the story, 68 ff.; condition of Greek text, 80 ff.; MSS. used for the text of the *Apology*, 81 f.
Bezae, Codex; parallel quoted from, 86
Canon; bearing of the *Apology* on, 82 ff.
Celsus; possibly used the *Apology*, 19; points in common with it, 20 ff.; possibly used the *Preaching* of Peter, 98 f.
Cephas, Bar; quotation from the Hexaëmeron of, 53
Christians; a third race, 70, 77, 88, 90.
Christology of Aristides; the term *Theotokos*, 2, 3, 79; discussion of main passage, 78 f.
Chrysostom; Syriac MS. of Hom. in Matth., 6
Creed; known to Aristides in some form, 13 ff., 23 ff.
Crucifixion; attributed to the Jews, 14, 55 f., 84
Didaché; parallels with the *Apology*, 63; the Two Ways used by Aristides, 84 ff.; relation of Didaché and Barnabas to the Two Ways, 85 f.
Diognetus, Epistle to; Douce's theory criticised, 54, 64; used the *Preaching* of Peter, 95 ff.
Division of Mankind into three races, 70, 77, 90
Eusebius; on the date of Aristides, 6, 9; on Quadratus, 10 f.
Fasting; Hermas and Aristides compared, 15
Fathers; Syriac Lives of, 4

- Gentiles, Oratio ad; see Hypomnemata
 Golden Rule; negative form of, 62, 86
 Gospels; referred to by Aristides, 82
- Hermits; Syriac Lives of Egyptian, 4
 Hypomnemata of Ambrose; Syriac compared with Greek, 71 ff.
- John; Acts of, 14 f.
 John the Solitary; Syriac MS. of, 5
 Justin Martyr; parallels with our Apology, 53 ff.
- Lucius (Lucianus); Syriac MS. of, 5
- Magdalen College, Oxford; MS. of B. and J., 81 f.
- Margoliouth, Prof.; criticism of emendation by, 58
- Nilus; Syriac MS. of, 4
- Paradisi Liber; Syriac MS. of, 4
- Pembroke College, Cambridge; MS. of B. and J., 82
- Peter, Preaching of; used by Aristides, 86 ff.; the fragments collected, 87 ff.; attempt at its reconstruction, 91, 93 f., 97 f.; used in Acts of Thomas, 91; and in Sibylline Books, 91 ff.; and in Ep. to Diognetus, 95 ff.; and possibly by Celsus, 98 f.
- Philosophers, Sayings of; Syriac MS. of, 5
- Plutarch; Syriac MSS. of, 4 f.
- Pythagoras, Syriac MS. of, 5
- Quadratus; his Apology, 2; Eusebian account of, 6 ff.; whether bishop of Athens, 11 ff.
- Sibylline Books; used the Preaching of Peter, 91 ff.
- Syriac Version of the Apology; its discovery, 3; description of MS., 3 ff.; English translation, 35 ff.; notes on, 52 ff.; compared with Armenian fragment and with Greek, 71 ff.; its comparative faithfulness, 80, 94
- Teaching of the Apostles; see Didaché
- Theano; Syriac MS. of, 5
- Thomas, Acts of; used the Preaching of Peter, 91
- Two Ways; see Didaché
- Virgin Mary; the term Theotokos, 2, 3, 79; the Panthera story, 25
- Wisbech; MS. of B. and J., 81

THE SYRIAC TEXT OF THE
APOLOGY OF ARISTIDES.

١٥: علم: حفظ: تعلم: فهم: فحص: تقييم: علم

5. אָמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהִיא לְפָנֶיךָ יְהוָה בְּכָל חַדְשָׁתֶךָ
10. וְיָהִיא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהִיא בְּכָל חַדְשָׁתֶךָ וְיָהִיא בְּכָל
15. חַדְשָׁתֶךָ וְיָהִיא בְּכָל חַדְשָׁתֶךָ וְיָהִיא בְּכָל חַדְשָׁתֶךָ
20. וְיָהִיא בְּכָל חַדְשָׁתֶךָ וְיָהִיא בְּכָל חַדְשָׁתֶךָ וְיָהִיא

I. Cod. maioris.

גָּמְבָּה

22. Cod. ലഭ്യന്

10. Cod. Indoor.

22. Cod. அந்தாலோ ப. 7 அந்தீர்.

കുട്ടികൾ മുൻപു വരുന്നതും കുട്ടികൾ വരുന്നതും അവരുടെ പാഠാലോറിയം എന്നും അവരുടെ പാഠാലോറം എന്നും അവരുടെ പാഠാലോറം എന്നും അവരുടെ പാഠാലോറം എന്നും

എന്നും

5. ഏക ലു തുമരി . ഏകി ലു ചുന്ദി ചും
കുട്ടികൾ വരുന്നതും അവരുടെ പാഠാലോറം . ഒന്തിലരി
കുട്ടികൾ വരുന്നതും അവരുടെ പാഠാലോറം . അവരുടെ
വരുന്നതും അവരുടെ പാഠാലോറം അവരുടെ പാഠാലോറം .
10. അമുരി കുട്ടികൾ . തുമരി ലു ചുന്ദി ചും
കുട്ടികൾ വരുന്നതും . അക്കി കുട്ടികൾ കുട്ടികൾ
കുട്ടികൾ വരുന്നതും അവരുടെ പാഠാലോറം : അമുരി ചും അമുരി
എന്നും

15. അമുരി തുമരി ചും അവരുടെ പാഠാലോറം . അമുരി ചും അവരുടെ
പാഠാലോറം എന്നും . അമുരി ചും അവരുടെ പാഠാലോറം .
അമുരി ചും അവരുടെ പാഠാലോറം . അമുരി ചും അവരുടെ പാഠാലോറം .
20. അമുരി ചും അവരുടെ പാഠാലോറം . അമുരി ചും അവരുടെ
പാഠാലോറം . അമുരി ചും അവരുടെ പാഠാലോറം . അമുരി ചും അവരുടെ
പാഠാലോറം .

5. Cod. ഏകി.

6. Cod. ഒഡി.

ମୁଖ୍ୟ ପାତା ହିନ୍ଦୀ ରିକାର୍ଡ୍ ଏବଂ ରିକାର୍ଡ୍ ରିପାର୍ଟ୍

• ଲେଖିବା ଏବଂ କଥିବାର ଅନ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ବିଚାର
କରିବାକୁ ହେଲା . ଏବଂ ଏକ ପରିମାଣ କଥାରେ
ଏବଂ ଏକ ପରିମାଣ କଥାରେ . ଏକାକିନୀ ଏବଂ
ଏକାକିନୀ ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ . ଏକାକିନୀ
ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ . ଏକାକିନୀ
ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ . ଏକାକିନୀ
ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ ଏକାକିନୀ ଏବଂ . ଏକାକିନୀ

•**କୁଳାର୍ ଓ ପାତାର୍** ଏହାଙ୍କି ଲେ ଖଣ୍ଡା ବାଧିବା
ପରି ଆମ ଖଣ୍ଡାର୍ .**କିନ୍ତୁ** ଏହାଙ୍କି ଲେ ଖଣ୍ଡାର୍
କିନ୍ତୁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ஏ குமாரி கனம் கங்கை கூடுதல் என
:: ரின் ஏ குமா

உமிழர் ஜ கங்கை . அவை தீ முகை அலை
ஏன் . ஏலை ஏலை கல்லை காட்ட கலை
5 முடல் . கூர முகை ஏலை . ஒலை கீ. கூ
டுக உமிழர் கூடு . ஏப்போ முடல் உமிழர்கள்
ஏ . அலை ஜ பூதிர ஏலை . ஏதோ கன
பூதிர ஜே . கன உமிழர் கங்கை அவை பூத
கூட்டுரை அடுத்த கூர . கூரா கூர கீ

10

:: கன கூர்

உமிழர் உமல முகை . அலை அலை
கூட பூதிர உமிழர் கூரி ஏப்போ ஏல் . கங்கை
... உமல பூதிர கூரி ஏலை . முகை குரை உமலை
கங்கை உலோக பூது . ஏ . சூரி குரை நூல் குலை
15 கூர கீ : ஏதோ பூது பூது : உமிழர்
பூது கூர குரை கூர கூர . கூர கூர கூர
ஏ . கூர குரை கங்கை கூர கீ . கன

:: ரின் ஜ பூதிரை ஏ உமலக் பூதிர ஏ . கூர்
ஏ முடல் . கூர கங்கை பூது பூது குலை
20. கூலைக்கு ஏ . உமிழர் உமல முகை . அலை
குமை ஜ கூர கூர பூது பூது குலை
பூது பூது : கூர கூர பூது பூது . கூலை
பூது பூது கீ : கீ கீ . ரின் கூலை

as. 7. 1912

73

• ८५५

טוטם קומן

၁၀။ အောင် မြန်မာ လူများ အတွက် အမြန် အသုတေသန ဖြစ်ပါသည်။ အောင် မြန်မာ လူများ အတွက် အမြန် အသုတေသန ဖြစ်ပါသည်။

i. κιτ seems to be a mistake for κιτι. The Greek has κλέπτην.

1. **κατάμαρτις**, a corrupt form. The Greek has καὶ Παδάμανθυν.
 3. **ωασταῖς** for **ωασταῖς**.

അവിടെ നും അവിടെ നും . കിന്തയ കുമാർ
സ്വാം ദിക്ക് എന്നും ഏതൊരു പ്രശ്നം ചേരു
വിന്നും മലം മലം എന്നും . അനുഭവിക്കുന്ന ഒരു തി
രിച്ചും കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം

• 15. കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . മാനും ഓ

ഓ കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം
കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം : പുന്നാം . മാനും കുണ്ടാം
പിശാചുവാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം
കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം : കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം
പിശാചുവാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം : കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം 10
കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം
കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം
കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം
കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം 15
കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം
കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം
കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം 20
കുണ്ടാം . കുണ്ടാം കുണ്ടാം . കുണ്ടാം .

3. Cod. കുണ്ടാം.

14. Cod. കിന്തയ കുണ്ടാം.

17. For കുണ്ടാം we should read കുണ്ടാം or കുണ്ടാം.

19. For കുണ്ടാം we should read കുണ്ടാം.

20. കുണ്ടാം seems to be a corruption of കുണ്ടാം (Mun-
muśūrī).

9. Cod. ملک مملک.

environ

- i. For **بِحَلْوَةٍ** we should probably read **بِحَلْوَى**.
 17. For **كِيَاوَى** we should probably read **كِيَاوَى**.
 18. Cod. .ah.

• മാന്ത്രിക ഫോൺ സെവൽഷൻ

15. କେବଳ ପାଦରୁଷିକୁ ମହିନାରୁଷିକୁ
ପାଦରୁଷିକୁ ପାଦରୁଷିକୁପାଦରୁଷିକୁ ପାଦରୁଷିକୁ
ପାଦରୁଷିକୁପାଦରୁଷିକୁ ପାଦରୁଷିକୁପାଦରୁଷିକୁ

20 וְיָמִים בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת
בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת
בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת

କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . ଫଳର ବିଜ୍ଞାନ ହାତରେ
ଦେଖିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . ଗତି କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ
କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ .

:: ମହାବିଦ୍ୟା ପାଇଁ

କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ
କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ .

:: ମହାବିଦ୍ୟା ପାଇଁ ଯାଏବୁ . ମହାବି

ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର
ପାଇଁ ଯାଏବୁ . କରିବାର ପାଇଁ ଯାଏବୁ .

13. Cod. : ମହା ବିଦ୍ୟା ପାଇଁ .

ca. 1900

20. Cod. **جَلْدَنْسَمْ**.

21. Cod. ~~पुस्तक~~. — Read अविजय?

ବ୍ୟକ୍ତିରେ କ୍ଷେତ୍ର ଓ କାମ ହାତରେ ପାଇଲା . ଏଥିରେ କାମ କରିବାରେ ଅନୁରୋଧ କରିଲା

ideas will and conducts

• امتحانات ٢٠١٣

ଅନ୍ତର୍ବାଦ କାଳେ କାହିଁ ଏହା କିମ୍ବା
20 ଅନ୍ତର୍ବାଦ କାଳେ କାହିଁ ଏହା କିମ୍ବା କାହିଁ
କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ କାହିଁ

9. Cod. १२४८५ ग.

କିମ୍ବା କୋରିଲା କୁଣି କେତେ ହେତୁ କାଳି । 15

لے کر ایسے تھے۔ ملحتد رکھ رکھ رکھ رکھ

לְנֵזֶם וְלִבְנָה בְּבָנָה

للملاعات ومتاح: مدارس وفروعها

କୁଳାଳ
କାନ୍ଦିଲୀ 20

କେବଳ ଏହାର ପାଇଁ କିମ୍ବା ଏହାର ପାଇଁ
କିମ୍ବା ଏହାର ପାଇଁ କିମ୍ବା ଏହାର ପାଇଁ
କିମ୍ବା ଏହାର ପାଇଁ । 25

ଓଡ଼ିଆ

କୋଣିକା ଅନ୍ତର୍ଭାବ କହିବାକୁ ପାଇଁ
ମାତ୍ର : ଏହାର ମଧ୍ୟ ଏହାର ଦ୍ୱାରା କଲାକାର
କାଳୀରେ ଉଦ୍‌ଘାଟନା କରିବାକୁ
କୋଣିକା ଅନ୍ତର୍ଭାବ କହିବାକୁ ପାଇଁ
କୋଣିକା ଅନ୍ତର୍ଭାବ କହିବାକୁ ପାଇଁ

:: କୁମାର

5

କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭାବ କଲାକାର ଏହା
କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହା
ଅନ୍ତର୍ଭାବ କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର
କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାଳୀରେ .
10 ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .
ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .
ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .
ଏହାର କାଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର
15 କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .
ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .
ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .
ଏହାର କାଳୀରେ . ଏହାର କାଳୀରେ .

2. A ଏ ଥାବୁ ହେବାକୁ ପାଇଁ ଏହାର କାଳୀରେ

ରୁଦ୍ରମଣି

ରୁଦ୍ରମଣି

CAMBRIDGE:
PRINTED BY C. J. CLAY, M.A. & SONS,
AT THE UNIVERSITY PRESS.
